Ára 1 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

botica, hétfő 1922 április 3 — 93 szám

...ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90· —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Leibach-palota)

Mali Srpsko Navisod

Mária román királynő fogadtatása Suboticán

A királynő Beográdba érkezése

A román királynőt váró Subotica vasárnap reggelre ünnepi díszbe öltözött. Nemzetiszinü lobogók lengtek az ünneplő utcákon és a város közönsége lelkesen várta Mária királynőt, aki ezuttal először tett látogatást az SHS. királyságban. Impresszióival a román királynő bizonyára nagyon meg lesz elégedve, mert a román nemzettel való őszinte rokonérzésnek, amely Sándor király eljegyzésével még csak fokozódott, megnyilatkozásával találkozott az egész uton.

Mária királynő suboticai fogadtatásának részletesen kidolgozott programmját csak a nagy eső zavarta meg némiképen. Egész délelőtt zuhogott az eső, ennek ellenére azonban már tizenegy óra előtt sürü tömegekben mentek a különböző hivatalos küldöttségek és az érdeklődők százai is a pályaudvar felé.

A pályaudvar pazarul volt díszítve. A perron örökzöld gallyakkal befuttatva és déli növények gruppjai izlésesen elrendezve. Rengeteg SHS. és román nemzeti szinekben pompázó zászló és drapéria, az egész pályaudvar egy zászlótenger. A nagy eső következtében a fogadtatás programmja annyiban szenvedett változást, hogy Mária román királynő üdvözlése nem a sinek közt folyt le, hanem a fedett közép-perrónon. Igy a közönséget a zárt oldalperrónon helyezték el, mig a küldöttségek és a hatóságok fejei a közép-perrónon foglaltak helyet. Egymás mellett középen a városi tanács tagjai, élükön *Dobanovacski* Pál főispánnal, mellettük *Bascellica* belga konzul, a suboticai képviselők, a kiszélesitett tanács tagjai, a jogakadémia tanárai, valamennyi állami hivatal kiküldötte, minden felekezet lelkésze, az ujságirók, a nőegyletek küldöttségei és a többi társadalmi egyesületek delegáltjai.

A sinek mellett egy katonai diszszázad és a katonazenekar, jobboldalt pedig a helyőrség tisztikara *Jovanovics* Jócó ezredes hadosztályparancsnok és *Lazarevics* ezredes helyőrségparancsnok vezetésével.

Feszült izgalom és várakozás, amikor 12 óra 55 perckor a katonazene rázendit a himnuszra és a román királynő udvari különvonata berobog a suboticai pályaudvarra. Először *a román trónörökös* ugrik le a vonatról, aki Beogradból azonnal továbbutazik Görögországba. Diszegyenruhába van, barátságosan szalutál az üdvözlésekre. Ezután harsány „Zsivio" és „Setrejasca" kiáltások közepette megjelenik *Mária királynő* valóban fejedelmi alakja. Magas, elegáns és szép, egész megjelenésében van valami királynői. Sötét utiköpenyt visel és nagy utazófátyollal van átkötve a kalapja Először *Jovanovics* ezredes hadosztályparancsnok tiszteleg előtte feszesen, majd *Nasztaszijevics* külügyi osztályfőnök és *Dobanovacski* főispán üdvözlik, akiknek kiséretében azután a királynő a szokolisták sorfalá között bejön a fedett perronra.

Itt először *Pletikoszics* András dr. polgármester üdvözli szláv nyelven a magas vendéget, akinek *Tabakovics* Emilia pompás csokrot nyujt át. Ezután *Nedelykovics* jogakadémiai tanár francia nyelvü üdvözlő beszédet tart, majd Jean *Basiellica* belga konzul a belga király nevében üdvözli franciáu! a királynőt és a konzulátus titkárnője Lilla *Taukine* átnyujtja a hatalmas virágkosarat.

Mária királynő kegvesen mosolyog, örömmel fogadja a lelkes ünneplést és mindenkihez van néhány kedves szava. Majd közvetlenül és barátságos mosolygással végigmegy a küldöttségek sorfala előtt és szivélyesen int üdvözletet. Egy óra 5 perckor a királynő ujból felszáll a vonatra. Lelkes éljenzés és a katonazene hangjai mellett indul el az udvari vonat és a királynő a szél és az eső ellenére is a szalonkocsi nyitott ajtajában áll és amig csak ki nem ér a pályaudvarról, meghatottan és barátságosan integet az őt lelkesen ünneplő közönségnek.

A román királynő vonata délután három óra után pár perccel futott be a novisadi állomásra. A perronon *Milics* generális, *Iriney* püspök, a főispán, a városparancsnok, a teljes tisztikar, a polgári hatóságok és egyesületek és több száz főnyi közönség várta a királynőt. Az állomáson diszszázad állt sorfalat és a zenekar a román himnuszt játszotta.

Lelkes éljenzés zugott fel, amikor a különvonat berobogott. A királynő leszállt az udvari vonatról. Elsőnek *Milics* generális üdvözölte, majd a főispán és dr. *Adamovics* az ügyvédi kamara elnöke mondott üdvözlő beszédet. A királyné ezután átvette a nőegyletek csokrait, amelyeket fehérruhás lányok nyujtottak át neki. A tömeg lelkes éljenzése között végigvonult a diszszázad sorfala előtt, mely uián körülbelül tizenöt percig beszélgetett a polgári hatóságok megbizottaival. Három óra 21 perckor a különvonat kirobogott az állomásról.

Habsburg Károly halála

Az utolsó órák — IV. Károly anyagi zavarokkal küzdött — Végrendelete
Zita halálhire nem igaz — A magyar legitimisták Ottót tekintik királynak

XIV. Lajosról, a vérpadon kiszenvedett francia királyról állapitotta meg a történetirás, hogy elődei bűnejért lakolt. A funchali számüzetésben meghalt utolsó Habsburg uralkodóról, IV. Károlyról is alighanem ezt mondják majd. Elveszett országok és elveszett trónok emléke kisérte a számüzetésbe. Az országok és trónok elvesztése azonban nem az ő büne. Mikor 1916. végén a monarchia államainak trónjára lépett, a trón már recsegett. Azt a közösséget, amelyet elődeinek akarata és szerencséje nyelvben és történelmi aspirációkban ellentétes népek akarata ellen teremtett meg s tartott fent erőszakkal, a népek egymásra uszitásával a történelem végzete már kikezdte s Károly nem volt elég erős, hogy a történelem végzését megmásitva, összeforrassza azt, ami széthullásra itélt tett.

A Habsburgok büne az volt, hogy mindig ellenségei voltak a népek szabadságának. A bécsi titkos levéltár évszázados aktái bizonyságai annak, hogy a Habsburg uralkodók politikája következetesen az volt, hogy megakadályozzák a népek szabadságvágyának diadalmaskodását. Szolgaság volt trónuk oszlopa. De mindig volt a Habsburg családban valaki, akinek belátása és törekvései szembekerültek a családi tradiciókkal, aki nemesen, felvilágosodottan, de erőtlenül küzdött amellett, hogy a Habsburg cimer alatt egyesülő népeknek adják meg a fejlődésükre szükséges gazdasági és politikai szabadságot. Sok jel szól amellett, hogy az elhunyt Károly Habsburg-forradalmár volt s ha egyéb is lehetett volna, mint háborban vérző, megtépázott tekintélyü országok szerencsétlen uralkodója, meghozta volna népei számára azt, amit a Habsburg századok nem hoztak meg, uj, szabadabb, frissebb, pezsgőbb életet.

Az osztrák-magyar monarchia, amely tegnap még eleven történeti valóság volt, halovány emlékké sápadt mára. És IV. Károly nem sokat örülhetett a tegnapnak, de neki jutott ki a ma minden szenvedése.

Tragikus sorsu király volt.

A háboru emelte trónjára s ő mindenkor a békét akarta. Nem volt benne meg Napoleon áhitozása a hadi sikerre, sem Napoleon szilárdsága, mégis ugy végezte, mint Napoleon, számüzetésben egy elhagyott szigeten . . .

Szándékai, amennyire az uralkodók szándékait megnyilatkozásaikból meg lehet itélni, tiszták voltak és nemesek. Canossát kellett járnia Berlin miatt, mert igazságos békét akart, lemondást Elsasról, lemondást minden hadi dicsőségről. Mások a bünösök abban, hogy szándékai nem valósulhatnak meg s a vér és nyomor teljességében egy olyan Európa született meg, amely fölött ma sem világit a nyugalmas, béke szelid napja.

Habsburg Károlyt nem nevelték királynak. Egy véres tragédia léptette elő a vidéki garnizon kis tisztjét a monarchia trónjainak örökösévé. És e tragédia nyomán a tapasztalatokban szegény, az udvari cselszövényekben járatlan trónörökös belesodródott a világ legkegyetlenebb és legvéresebb háborujába, amely napról-napra közelebb vitte a romlás felé országait.

1918. október végén nem kellett és nem lehetett letaszitani trónjáról IV. Károlyt, mert a nagy történelmi földrengés összedöntötte a trónt, anélkül, hogy emberi kéz, vagy emberi erő megmenthette volna. A nagy monarchia hatalmas uralkodója jóformán nem menthetett meg mást, mint puszta életét.

Csoda-e, ha a szegénységbe, idegen országba üzött hajdani uralkodó visszavágyott a trónra? Visszatérési kisérletei a jóhiszemü ember minden naivitását tüntetik fel.

Az első Habsburg uralkodó volt, aki számüzetésben halt meg. A Habsburg főhercegek közül nem egynek jutott sorsul a kegyvesztés és a számüzetés. Azokat sujtotta az uralkodó neheztelésének ez a megnyilvánulása, akik szabadelvüek voltak, reformokat kivántak.

A funchali halott felett ma és itt már objektiv itéletet lehet mondani. Meg lehet állapitani róla, hogy ha hiányzott is belőle a tragikus hős ereje és szilárdsága, de életében mégis nemes tragikum van. Szavai, cselekedetei, egész élete bizonyságai annak, hogy *emberien* és *emberségesen* gondolkozott s ez igazán *királyi* gondolkozás, amely jog arra az általános részvétre, amely halálhire nyomán mindenütt felébredt. Az apát, a jó embert és az emberséges érzésü uralkodót sajnálja benne mindenki . . .

*

IV. Károly haláláról az ország közvéleménye a Bácsmegyei Napló vasárnap hajnali számából értesült s a hir mindenütt megdöbbenést és részvétet keltett, noha az utolsó napokban érkezett távirati hirek után

nem érkezett váratlanul.

Az európai politikában az exkirály halála nem okoz semmi változást.

IV. Károly már életében a multté volt.

A volt király életének utolsó óráiról s halálának körülményeiről érkezett tudósitásokat, valamint az exkirály halálának politikai hatását a következőkben foglaljuk össze.

Károly exkirály utolsó órái és halála.

A gyilkos kór, mely végül is legyürte a halandó szervezetet, március utolsó napjaiban támadta meg Károly exkirályt. Március 27-én érkezett az első funchali jelentés, a csak annyit mondott, hogy IV. Károly király *spanyollázban megbetegedett és állapota életveszedelmes*. Immár harmadizben lepte meg a spanyol betegség a királyt, akinek különben is nagy hajlama volt a lélegző szervek hüléses megbetegedésére.

A táviratokból a betegség lefolyását a következőkben lehet összefoglalni:

Március 24-én és 25-én IV. Károly láza 40 fokra emelkedett. A spanyol betegségből baloidali tüdő gyulladás fejlődött ki, a mely két nap mulva a jobboldalra is átterjedt. Károly március 27-én magához kérette a funchali püspököt és felvette a halotti szentségeket.

Március 28-án válságos lett a király állapota. Délután félnégykor heves lázroham gyötörte, időnként elvesztette eszméletét és szivgyöngeség is állott be, ugy, hogy az *orvosok oxigén-belélegzést alkalmaztak. A király megirta végrendeletét* az orvosok pedig jelentést adtak ki, a mely szerint *életbemaradásához kevés a remény.*

Március 29-én már-már ugy látszott, hogy tul van a krizisen. Állapotában lényes javulás állott be. Az átmeneti javulásra azonban hatalmas visszaesés állott be. Március 30-án este állapota ujra komoly lett. 31-én délután szikratávirat jelentette, hogy: *Károly király állapota nagyon komoly, delirium állott be.* Április 1-én délutan 3 óra 44 perckor pedig utnak indult Londonból a gyászhir: *„Károly király Funchalban meghalt.“*

A jelentések szerint a király a szokatlan környezetnek, a veszedelmes madeirai klimának lett áldozata Funchalba az esős időszakban száműzték, amely különösen veszedelmes a spanyol betegségre. Az októberi események is nagy depressziót idéztek elő kedélyében, a mi szervezetére is nagy kihatással volt s a meggyötört szervezet nem birta ki a madeirai tavaszt.

Betegsége mellett folytonosan mellette volt Zita exkirályné, a ki maga is kisebb spanyol betegségen esett át, de egy pillanatra sem hagyta abba ura önfeláldozó ápolását. Károly exkirály utolsó óráiról az alábbi táviratok számolnak be:

Károly exkirály végrendelete

Bécsből jelentik: Egy olyan személyiség, aki Károly királlyal madeirai tartózkodása alatt állandóan összeköttetésben állott, az exkirály utolsó napjairól a következőkben nyilatkozott:

— Károly király Madeirán rendkivül szerény viszonyok között élt. Az ottani éghajlat testileg erősen megviselte és a kiállott izgalmak következtében kedélyállapota is rendkivül nyomott volt. A királyi pár anyagi helyzete annyi a bizonytalan volt, hogy Károly királynak elutazásakor alig volt ezer frankja. A király kedélyének levertségét rendkivül fokozta gyermekeinek megérkezése, annál inkább, mert a gyermekek megfelelő elhelyezése sok nehézséggel járt. Mindehhez hozzájárultak az anyagi gondok, amelyek mind nyomasztóbban léptek föl és annyira mentek, hogy valósággal *nem tudták, honnan teremtsék elő a háztartáshoz szükséges mindennapos költségeket.* A királynak több izben egy funchali portugál bankhoz kellett fordulnia kölcsönért és egyébként is *az osztrák és a magyar főurak pénzküldeményeire volt utalva.* Ugy tudják, hogy a király ottani adóssága meglehetős nagy összegre rug.

— Az a sulyos betegség, amely végül megölte, már március 15-én mutatkozott. A baj sulyosbodása a legutóbbi napokban igen gyorsan haladt előre, ugy, hogy a katasztrófa előbb következett be, mint várni lehetett volna. *A király végrendelkezésében pontosan kiterjeszkedett minden kérdésre* és politikai, pénzügyi és gazdasági tekintetben *részletesen rendelkezett.* Hagyatéka egy magántulajdonában levő birtokból, a Reichenau melletti Wartholzvillából és a stájerországi Beistritzkastélyból áll, hozzátartozói azonkivül 6,300.000 osztrák korona értékü készpénz, 1,300.000 koronányi értékpapir és öt darab egyenként egymillió koronás életbiztositási kötvény, valamint meglehetős nagyértékü butorok, számitásba veendő azonban az, hogy az osztrák kormány zár alá helyezte a király magántulajdonába tartozó javakat és pedig a háboru által sujtottak kielégitésére szolgáló ellenkövetelés cimén. Az osztrák kormány annakidején ugy rendelkezett, hogy a lefoglalt értékek kamatai a tőkéhez csatolandók és csak később fognak dönteni az egész vagyon hovaforditásáról. *Biztosra vehető, hogy a király gyermekeit tette általános örököseivé és Zita királynénak hagyatéka haszonélvezetét hagyta.*

Az exkirály utolsó percéig eszméleténél volt

Funchal. Károly exkirály az utolsó percig eszméletén volt. Halálos ágya körül Zita exkirályné és Ottó herceg állották. A király holttestét a hazaszállitásig bebalzsamozzák. Zita azt kivánta, hogy az orvosok *vérátömlesztést végezzenek*, hogy férjé megmentsék. Az orvosok azonban a királynénak ezt a kivánságát nem teljesitették.

A gyász jeléül Funchalban az üzleteket bezárták.

Az özvegy és a gyermekek iránt mindenütt nagy rokonszenv nyilvánul meg.

Hét árvája maradt Habsburg Károlynak

Habsburg Károly és Zita házasságából, amely 1911. október 21-én ment végbe Schwarzenauban, hét gyermek született eddig. A legidősebb ezek közül *Ottó* főherceg, a volt magyar trónörökös, aki 1912. november 20-án született, tehát ez évben lesz *tiz éves.* A többi gyermek neve a következő: Adelheid főhercegnő, Róbert, Félix, Károly Lajos és Rudolf Syringus főhercegek, ez utóbbi már az exkirályi pár svájci számkivetésében született és ugyanott született Sarolta főhercegnő. Ismeretes, hogy Zita most is *családi események előtt áll* és a nyolcadik gyermekét *májusra várják.* Az elhunyt exkirálynak egyetlen öccse van: *Miksa Jenő Lajos* főherceg, aki Bécsben született 1895-ben, tehát most 27 éves. *Életben van Károly édesanyja, Mária Jozefa főhercegnő is.*

Zita halálhire

Berlin. *Berlinben keringő hirek szerint Zita királyné korai szülés következtében meghalt. Komoly körökben azonban nem sok hitelt adnak ennek a hiresztelésnek.*

Habsburg Károly élete

Károly harmincöt évvel ezelőtt, 1887. augusztus 17-én született az alsoausztriai Persenbeugban. Az apja Ottó herceg, anyja Mária Jozefa főhercegnő volt. Keresztvizre Ferencz József tartotta. Koraszülött gyermek volt.

Atyjának halála után nagybátyja Ferencz Ferdinánd volt a gyámja. 1907. év augusztusában Károlyt nagykoruvá nyilvánitották. Házasságra négy évvel később lépett Zita bourbon pármai hercegnővel. 1914. augusztus 2-án jelent meg első izben, mint a magyar korona várományosa feleségével Budapesten. 1916. év november 21-én este halt meg Ferenc József és december 30-án Károlyt megkoronázták.

Károly levele Sixtus pármai herceghez

Az 1918. év tavaszán Clémenceau közzétette azt a levelet, amelyet Károly irt sógorának, Sixtus pármai hercegnek azzal a megbizással, hogy tartalmát közölje Poincarevel, a francia köztársaság elnökével. Ez a levél Károly királynak Poincaréhoz intézett békeajánlata volt, Elzász-Lotharingiát ajánlva oda békeáraként Franciaországnak. Clemanceau pedig azzal felelt erre, hogy egész terjedelmében közzétette a levelet. Ez a levél keltett először bizalmatlanságot a központi hatalmak közt. Clemenceau nem is akart egyebet, célját teljesen elérte.

A katonai összeomlás

A Reuter-ügynökség egy távirata 1918. szeptember 26-án jelentette, hogy az angol csapatok Kesztirinál bevonultak Bulgáriába, október elején a központi hatalmak minthogy a német front is megrendült, átlátva a helyzetet közös békeajánlattal fordultak Wilson elnökhöz. A kettős monarchiában kezdettek erősebben mutatkozni a felbomlás jelei. Az első az volt ezek között, hogy a csehek kivonultak az osztrák parlamenti életből.

Bécsben eközben megindult a magyar államférfiak audienciáinak sora.

A harcok közben valamennyi harctéren tovább folytak. Francia földön a német front hátrább és hátrább vonult.

Aztán Ausztriában történt lényeges esemény. A volt király az osztrák pártvezérek unszolására manifesztumot adott ki Ausztria népeihez, amelyben az öreg Ausztriának szövetségi állammá való átalakitását jelenti be. Egy hét sem mult el ezután a manifesztum után a király jóváhagyta a Magyarország önállóságáról és függetlenségéről szóló javaslatot. Az október 31-diki és november elsejei események hatása alatt néhány nap mulva Károly családjával együtt elhagyta a volt osztrák magyar monarchia területét és mint trónjavesztett uralkodó a svájci Prangnisba utazott.

A husvéti királylátogatás

Károly a budapesti restaurátios mozgalmak és hiveinek a legitimistáknak rábeszélésére 1921. március 25-én elhagyta Svájcot, hogy elvesztett trónját visszaszerezze.

Páris, Münchenen át Xaries pármai herceg kiséretében titokban Bécsbe utazott. Bécsből gróf Erdődy kiséretében Magyarország felé indult. Délután érték el a határt, ahol az utlevéi igazoltatás után Szombathely felé folytatták utjukat.

Március 27-én reggel 8 órakor indult el Károly Budára. Megérkezése után azonnal a miniszterelnökségi palotába ment, hogy Horthyval megbeszélje a hatalom átadását. Közben megérkezett Budapestre a nagy és kis antant erélyes tiltakozása, aminek hatása alatt Horthy felszólitotta Károlyt az ország elhagyására.

A magyar kormány ezekután tárgyalást kezdett a svájci kormánnyal, hogy a Svájcba való visszatérés részleteit tisztázza. Április 5-én vonaton vissza is utazott Károly Svájcba.

A svajci kormány uj lakóhelyéül a hertensteini kastélyt jelölte meg.

Az októberi visszatérési kisérlet

Október 21-én délben 12 órakor Károly, Zita Borovicsényi és két bajor pilóta tiszt kiséretében repülőgépre szállott. Délután négy órakor ért földet a gép Sopron megyében Dénesfalva határában. A volt királyi pár innen Sopronba ment. Közben Budapesten a kormány Bethlen gróf vezetésével minisztertanácsot tartott és arra az elhatározásra jutott, hogy *Károly nem veheti át az uralkodói jogokat.* A kormány elhatározását a bel- és külpolitikai szituacióra hivatkozott.

Közben Károly néhány száz főnyi csapattal Budapest felé indult, a magyar kormány azonban fegyveresen akadályozta meg visszatérését s Károly környezetének sürgetésére visszatért Tatára.

A magyar kormány a nagy- és kisantant erélyes kivánságára Tatáról Tihanyba vitette Károlyt Zitával együtt, ahol internálták őket.

A nagy-entente közben elhatározta, hogy Károlyék uj lakhelyéül Madeira szigetet jelöli és Tihanyból külön vonattal Galacba vitték őket. Galacban a Cardiff nevü angol torpedó-vadászhajóra szállták át, mely a volt királyi párral elindult Madeira felé.

A trónfosztás

Mialatt Károly Zitával a tatai kastélyban tartózkodott, a nagyhatalmak ultimátumot intéztek a magyar kormányhoz, melyben követelték, hogy a király trónvesztése azonnal proklamáltassék s másrészről pedig Károly további őrzését a nagyhatalmaknak engedjék át. Az entente kivánságára a magyar kormány törvényjavas-

latot is terjesztett a nemzetgyülés elé.

Hogy élt Károly Madeirában?

A volt királyi pár november 20-án érkezett Funchalba, Madeira fővárosába, ahol a Ried Palace Hotel egyik épületrészében kaptak először lakást.

Gróf *Hunyady* József, a volt főudvarmester, aki a legutóbbi hetekig Funchalban Károly mellett teljesitett szolgálatot, a következőket mondja el Károlyék madeirai életéről:

— A volt királyi pár élete nem mondható változatosnak. Reggel szentmisét hallgattak, azután következett a reggeli, majd a villát környező kertben sétáltak. A délelőtt olvasással vagy könnyebb háziteendőkkel telt el, a királyné mindig talált magának valami házimunkát. Többször láttam, hogy Károly harisnyáit stoppolta. Fél-

Részvét, előkészületek a temetésre

A halálhir Magyarországon

Budapest. Szombaton este valamivel hét óra előtt jelentek meg az első gyászkeretes plakátok az ujság kiadóhivatalok ablakaiban, melyek Habsburg Károly halálhiréről szóltak. Szempillantás alatt fekete gomolyog nyüzsgött az utcákon és az egész tömeget mintha motorikus erővel rázta volna meg a volt király mélységes emberi tragédiájának kijáró részvét. Negyedhyolckor a kiadóhivatalok előtt olyan óriásivá nőtt a tömeg, hogy a villamos közlekedés percekre megakadt. Ugyanekkor megjelent az első

megerősitett rendőri járőr

is az utcákon, hogy elejét vegye minden esetleges indulat-kitörésnek.

A hivatalos intézkedések

Budapest. Károly exkirály halálának hire szombaton este 7 órakor megérkezett a kormányhoz is, mely azonban az este folyamán semmiféle intézkedést nem tett, csupán a rendőrségi őrjáratokat erősitették meg. A szinházak, mulatók, tovább folytatták megkezdett előadásaikat. Egyes kávéházakban a zene szünetelt. A vidéken is ugyanez volt a helyzet.

IV. Károly elhunyta alkalmából a Budapesti Közlöny rendkivüli kiadásban jelent meg. A rendkivüli kiadás a következőképen adja hirül a király elhunytát:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége, IV. Károly ma, 1922. évi április hó 1-én Funchalban az Urban csendesen elszenderült."

A budapesti lapok terjedelmes részletességgel foglalkoznak Károly halálával. A legitimista napilapok gyászkeretben jelentek meg.

A belügyminiszter a volt király halálára való tekintettel a vasárnapra, Budapest területére *politikai gyülések megtartására már kiadott engedélyeket visszavonta.*

A kormány IV. Károly halála alkalmából utasitotta a polgári és katonai hatóságokat, hogy *a középületekre és a laklanyákra a gyászlobogót tüzzék ki.* Vasárnap, valamint a beszentelés napján, a szinházak és a mulatóhelyek előadásai szünetelnek, *a vendéglőkben és a kávéházakban a zene tilos.*

A kormányzó leányának, *Horthy* Paulának esküvője, *a király halálára való tekintettel, elhalasztatott.*

A Magyar Távirati Iroda hivatalosan közli: IV. Károly király elhunyta alkalmából a beszentelés napján a budavári koronázó-templomban ünnepélyes gyászistentisztelet lesz.

Székesfehérvár. *Csernoch* János bibornok-hercegprimás elrendelte, hogy *az ország minden templomában a gyász jeléül konduljanak meg a harangok.* A hercegprimás kijelentette, hogy Budapesten személyesen fog ünnepélyes nagy requiemet pontifikálni.

Részvét-táviratok

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: IV. Károly király halálának hirére Horthy kormányzó Zita királynénak a következő részvéttáviratot küldte:

Zita császárné és királyné
Őfelségének
Funchal.

Mélyen megrendülve vettem e percben a hirt Őfelsége IV. Károly király elhunytáról. A kifürkészhetetlen végzet kioltotta ifju, nemes életét. Rivatala körül a magyar nemzet hő imában egyesülve osztozik a felséges család bánatában. Kérem Felséges Asszonyomat, méltóztassék fogadni legmélyebb részvétem kifejezését.

Horthy Miklós.

Gróf Bethlen István miniszterelnök a király halálának hirére Zita királynéhoz az alábbi részvéttáviratot intézte:

Zita császárné és királyné
Őfelségének
Funchal.

IV. Károly király Őfelsége halálának hirét megrendülve fogadta a nemzet és Felséged gyászában résztvesz osztatlanul az egész magyar nép. A magyar királyi kormány nevében kérem Felségedet, hogy bánatában legmélyebb részvétem kifejezését elfogadni méltóztassék.

Gróf Bethlen István
magyar királyi miniszterelnök

Károly halálhire Bécsben

Bécs. Az a Reuter-jelentés, amely Károly király haláláról hozott hirt, Bécs egyes részeiben a lakosság körében igen nagy megdöbbenést keltett. Alig néhány órával a hir megérkezése után a városháza vidékén már gyülekezni kezdett a tömeg, amelyben élénken tárgyalták a volt császár halálának köve kezményeit. Az esti órákban mindössze annyi vált bizonyossá, hogy az itteni legitimisták semmiesetre sem fognak egykor három fogásból álló villásreggeli következett, délután a postát nézték át, később pedig a helybeli notabilitások látogatásait fogadták. Károly történelmi müvek iránt érdeklődött. Este fél nyolckor volt az ebédidő, amely szintén három fogásból állt. Az ellátás megfelelő, a főzés teljesen angolosan történt. A hus is Angliából érkezett fagyasztott állapotban.

— Egy személy ellátása boron, lakáson és mosáson kivül naponta 30 shillingbe kerül, ami egy font és 10 shillingnek felel meg. A lakás bére évi kétezer font.

— Károly és Zita istenbevetett megnyugvással fogadta azt az intézkedést, hogy Funchalba számüzték őket. Amikor február elején kénytelen voltam elválni a fenséges pártól, mindketten kikisértek a hajóállomásra és ott bucsuztak el tőlem.

eltérni eddigi álláspontjuktól és most *Ottó herceget jelölik a trónra, illetve máris őt tartják Ausztria császárjának.* Ugy hirlik, hogy Károly holttestét Bécsbe hozzák és mint minden Habsburg-uralkodót, a kapucinusok templomában fogják eltemetni.

Hol temetik el Károlyt?

Alig hunyta le szemét Károly, máris vita indult meg azirán t, hogy hol temessék el. Az osztrák legitimisták, élükön *Piffl* hercegérsekkel, azt követelik, hogy volt császárjukat — ugy mint a többi Habsburg uralkodókat — Bécsben *a kapucinosok templomában* temessék el. Ezzel szemben a magyar legitimisták azt kivánják, hogy Károlyt, aki szerintük utolsó percig Magyarország királya volt, *Budán, a koronázó Mátyás-temptomban helyezzék örök pihenőre.* Egyeseknek az a kivánsága, hogy *Székesfehérváron* temessék el IV. Károlyt.

Bécs. Igen nehéz kérdés, hogy miképpen fognak rendelkezni *a volt király holttestének elszállitása és temetése* tekintetében. Az exkirály környezete reméli, hogy az osztrák kormány nem fog akadályokat görditeni az elé, hogyha másképpen nem, akkor *a legegyszerübben és nagyobb feltünés nélkül Bécsben a Kapucinusok sirboltjában temessék el* Károly exkirályt. Erre vonatkozóan Viktória Auguszta német császárné potsdami temetésére hivatkoznak, amely annakidején minden zavar nélkül mehetett végbe. Egyelőre azonban még arról sem tudnak semmi közelebbit, hogy az osztrák hatóságok milyen álláspontra helyezkednek az exkirály bécsi temetésének kérdésében.

Károly intézkedett, hogy Bécsben temessék el

Bécs. Jólértesült helyen határozottsággal állitják, hogy *Károly exkirály végrendeletében holttestének Bécsbe való átszállitásáról rendelkezik.*

Az osztrák kormány részéről már minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy amennyiben a volt király hozzátartozói ragaszkodnának a bécsi kapucinusok templomában való temetéshez, minden intézkedés megtörténjék a rend fentartására.

Károly halálának politikai következményei Megyaroszágon

Budapesti értesülések szerint *Károly halála sulyos helyzetet teremtett a politikában is,* mert a halálhir olyan pillanatban érte a kormányt, amikor a választási agitáció kiéleződése, de különösen az ellenéki szervezkedés megbénitására irányuló kisérletek a választók tömegeiben komoly elkeseredést váltottak ki. A választási kampány legujabb szenzációja a Rassay-párt gyüléseinek betiltása. A kormány a mindszenti és szegvári gyülések engedélyezését ugyanis azzal az indokolással tiltotta meg, hogy *a közigazgatsnak nem áll elegendő karhatalom rendelkezésére.* Ma jelent meg egyébként a jogvédő ligában csoportosult ellenzéki pártok proklamációja, a mely törvénytelennek jelenti ki a rendeleti uton életbeléptetett választójogot és ennek az alapján összeülő nemzetgyülést. A kormány a kormány a vidékről olyan jelentéseket kap, hogy nem fogadják el a hivatalos jelölteket, a közigazgatási apparátus tehetetlen az ellenzéki hangulattal szemben.

Minden irányból nehézségek és akadályok tornyosulnak a kormány utjai elé. *Ezt a sulyos szituációt a király váratlan halála még sulyosabbá tette a kormány számára.* Bizonyosra vehető ugyanis, hogy a legitimisták most még kiméletlenebbül fognak fellépni a kormánnyal szemben és olyan harci eszközöket fognak felvonultatni, amelyek elleni védekezés igen nehéz probléma elé állitja Bethlen miniszterelnököt. A kormány tagjai különben rendkivüli miniszlertanácsot tartottak, amelynek részleteiről nem informáltak senkit.

Az exkirály halála felszinre vetette az októberi puccs leverése alkalmával visszafojtott ellenséges indulatokat *Bethlen miniszterelnök, sőt Horthy ellen is.*

Horthy kormányzónak és a magyar kormánynak Zitához intézett részvét-táviratát *kétszinü játéknak* mondják és elitélik, hogy éppen azok siettek először részvétüket kifejezni, *akik Károly exkirály korai halálát okozták.*

Bécsi jelentés szerint bizonyos magyar politikai körökben azt állitják, hogy a mai kormányzat az oka Károly halálának, mert októberben *ők szolgáltattak módot arra, hogy Károlyt Funchalba vigyék, melynek klimája megölte.*

A magyar legitimisták Ottót tekintik Királynak

Károly halála *ismét a magyar politikai élet homlokterébe állitja a magyar királykérdést.*

A köztársasági és szocialista pártok, valamint a szabadkirályválasztók szerint már Károly októberi lemondása és törvényes detronizációja folytán *a közjogi helyzet nem változott* és a nemzetnek szabad választással kell döntenie *az államforma és az uj államfő tekintetében.*

Ezzel szemben a magyar legitimisták, kik Károlyt számüzetése idején is törvényes királynak tekintették, *Ottót tekintik Magyarország királyának.*

Andrássy Gyula gróf IV. Károly halála után előállott politikai és jogi helyzetről a következőket mondotta:

— *Ottó királyi herceg trónörökös a magyar király az* 1723. I., II., III. törvénycikk azon érvényben levő és a monarkia felbomlása által sem megdöntött rendelkezései következtében. Miután Ottó királyi herceg még kiskoru, tehát gyámot kell melléje állitani. Minthogy a nádori szék nincs betöltve, a régi magyar tradiciók szerint a királyné lesz a kiskoru király gyámja.

Apponyi Albert gróf röviden nyilatkozik:

— Az én jogi álláspontom tiszta: Éljen Ottó király!

Hasonló nyilatkozatot tettek Friedrich, Szmrecsányi, Haller, Vázsonyi és a többi legitimisták is.

Az ellenzék nem ismeri el Ottót királynak

Ruppert Rezső „A közjogi helyzet nem változott" c men hosszabb cikket ir a trónkérdésről a „Világ"-ban. Cikkében kifejti, hogy a kis Ottó trónörökös, kit a trón a régi alkotmány szerint (pragmatica sanctio) megilletett volna, nem lehet királlyá, mikor IV. Károly most meghalt.

Zita gyermekeivel Budapestre utazik

Budapest. Minthogy az antanthatalmak által elrendelt számüzetés csak Károly volt királyra vonatkozott, halálával családja végleg

el fogja hagyni Funchal szigetét. *A volt királyné gyermekeivel együtt Budapestre fog menni állandó tartózkodás céljából.*

A halálhir az SHS. királyságban

Károly exkirály halálának hire szombaton éjszaka érkezett meg az SHS. királyság nagyobb városaiba.

A Vajdaságban a „Bácsmegyei Napló“ adta a közönségnek először tudtára a hirt. A volt királynak ily fiatal korban történt elhalálozása mindenkiben, pártra és nemzetiségre való tekintet nélkül, részvétet váltott ki. A ravatalnál megszünt a politika.

Beográdban vasárnap a reggeli lapok egyrésze szintén közölte Károly elhunyta hirét. A „Politika“ az életrajz keretében éles kritika tárgyává teszi a volt király működését. Politikai körökben a volt király halálával beállott uj helyzetről még nem alakult ki a vélemény.

Fölosztják Subotica földjeit

Eredménytelen maradt a tanács utolsó kisérlete is az agrárföldek megmentésére

Részletesen foglalkoztunk már a várostól elvett ujabb 1600 hold föld sorsával, amelyet a legutóbbi agrárrevizió alkalmával itéltek oda a földigénylőknek és aminek elvesztése ujabb érzékeny veszteséget jelent a város amugyis rossz pénzügyi helyzetében. Beszámoltunk legutóbb arról az utolsó kisérletről is, amellyel a városi tanács ezeket a földeket meg akarta menteni, amikor hivatkozva az agrárminisztérium azon rendeletére, amely szerint a föld csak március 25-ig osztható, tiltakozott a tulajdonát képező földek további osztása ellen.

A városnak ez az utolsó kisérlete is eredménytelen maradt. A suboticai agrárhivatalhoz nyomban a polgármester tiltakozó távirata után megérkezett az agrárminisztériumnak a rendelkezése, amely szerint a földosztás április 5-ig folytatható, mig most leérkezett a város tanácsához is az agrárminisztérium döntése, amely szerint a városi földeknek agrárcélokra való felosztását a suboticai agrárhivatalnak jogában áll továbbra is felosztani és ezt a város semmiképpen sem akadályozhatja meg. Az agrárminisztériumnak a városhoz intézett válaszában még az ujabb április 5-iki határidő sem szerepel, ugy hogy a város tehetetlen lesz az agrárhivatallal szemben, bármeddig is fog még a földosztás huzódni.

Amint értesülünk, az agrárminisztérium pótló rendelkezése általában minden más agrárcélra igénybevett földre is ki lesz terjeszthető és igy tulajdonképpen megdől az az eredeti helyes rendelkezés, amely szerint a földosztást még a tavaszi vetés előtt kell befejezni, hogy igy a mezőgazdasági termelés ne szenvedjen az agrárreform következtében. Amilyen helyesléssel találkozott gazdakörökben az eredeti rendelet, ugyanolyan aggodalommal fogadják most a szakértők ezt az ujabb redelkezést, amely a régit megdönti és amelynek következtében ezok a gazdák, akiknek agrárcélokra igénybevett földjeik vannak, most nem merik a tavaszi gazdasági munkálatokat megkezdeni. Bizonyosnak látszik ezek szerint, hogy az esetben, ha a földosztás még sokáig fog elhuzódni, ez a mezőgazdasági termelés rovására megy.

Az agrárhivatal egyébként most már fokozottabb gyorsasággal akarja a még hátra lévő földosztást elvégezni, éppen a fenti okok miatt, azonban tekintettel arra a körülményre, hogy még igen sok föld-parcella kiosztása van hátra, attól lehet tartani, hogy ez a munka mégis sok időt fog még igénybevenni.

A város tanácsa pedig nem tehet ezek után már egyebet, minthogy belenyugszik most már a földek elvesztésébe, ami ugyan bármilyen méltánytalan is a várossal szemben, most már mégis megváltoztathatatlan.

Mária királynő fogadtatása Beográdban

Délután 5 óra 10 perckor ágyulövések jelezték Mária királynő vonatának közeledését. A különvonat fél hatkor futott be a belgrádi pályaudvarra, amelyet erre az alkalomra ünnepélyesen földiszitették. Máriá királynőt a perronon Sándor király, Pál herceg és Pasics miniszterelnök várta. Jelen voltak a fogadtatásnál a kormány tagjai, a szkupstina elnöksége, Beograd város tanácsa, a diplomáciai kar, sok képviselő, a helyőrség tisztikara és a belgrádi egyesületek kiküldöttei.

A királynét Sándor király kézcsókkal üdvözölte. Mária királyné megcsókolta a királyt, azután elsőnek Pasics miniszterelnök felesége üdvözölte. Az egyesületek kiküldöttei diszes virágcsokrot nyujtottak át a királynőnek.

A fogadtatás ceremóniái után Mária királynő Sándor királlyal nyitott autóra ült, amelyen a nagy tömeg ovációi között a régi királyi palotába hajtatott, ahol a királynő lakosztályába vonult vissza. Beográdban a hangulat nagyon lelkes. Az utcák, a házak lobogó-diszben vannak. Mária királynő néhány napi beográdi tartózkodása után Dubrovnikba utazik, ahol előreláthatólag tiz napig marad.

—

A határmegállapitó bizottság Suboticán.

Az SHS—magyar határmegállapitó-bizottság, amely most folytatja munkáját, ma Suboticára érkezik. Délben jön a különvonat Osijekről, amely a határmegállapitó-bizottság 48 tagját hozza. A bizottság vezetője Gree angol ezredes, SHS részről pedig Csolak-Antics ezredes a delegáltak vezetője. A bizottságban ezenkivül magyar, francia, japán és olasz tisztek vannak.

A határmegállapitó-bizottságot a pályaudvaron a városi hatóságok, élükön Dohanovácski Pál főispánnal és Pletikoszits András dr. polgármesterrel, hivatalosan fogadják.

A bizottság érkezése után a Nemzeti-szállodában lesz bankett a határmegállapitó-bizottság tiszteletére, majd értesülésünk szerint, a bizottság tagjai délután 5 órakor már tovább utaznak különvonattal Szegedre.

Amint jó forrásból értesülünk, az SHS—magyar határmegállapitó-bizottság tagjai itteni tartózkodásuk alatt fontos tárgyalásokat fognak még lefolytatni a suboticai határ mentén fekvő városi földek sorsára nézve is. A bizottság az eddigi tárgyalások eredményeképp valószinüleg ma fog végleges döntést hozni.

—

Megalakult a Magyar Párt helyi szervezete Martonoson

— A Bácsmeggei Napló kiküldött munkatársától —

Halkan, finoman szitáló eső permetez a falu felett, az irdatlan hosszu utca viztócsáktól tarkállik s az ember szinte elmerül az agyagos, cuppogó sárban.

Reggel hét óra van még csak, de a falu népe lázasan forgolódik, ünneplős, nagybajszu magyar parasztok, cifra kendős fehércselédek érdeklődtek, sürögnek a kis alacsony, zöld és lila zsalugáteres ablakok előtt és a gyülésről beszélnek. Fél nyolckor előáll három kocsi, az egyikben az ellenőrző hatóság, a másik kettőben pedig a sombori magyar part kiküldöttej foglalnak helyet. A tanyai emberek a mindjobban hulló eső miatt nem tudnak a 18—20 kilométerre fekvő tanyákról bejönni és igy a gyülés egybehivói mennek ki a tanyákra.

A vendéglőben már sürü embertömeg várja a gyülés megkezdését.

Körülbelül ötszáz főnyi hallgatóság előtt Böröcz Sándor megnyitja pár szóval az ülést. Ismerteti az összejövetel célját, a Magyar Párt programmját.

Utána dr. Keceli Mészáros Ferenc, a sentai párt titkára, részletesen elmondja a Magyar Párt megalakulásának célját, előzményeit, hivatkozik a magyar kisebbségeknek az alkotmány által biztositott jogaira.

— Nem irredentizmust akarunk, — mondotta — nem az odaáti politika felé tereljük az itteni, itt született és itt is élni akaró magyarokat. Minden politikai összeköttetést megszakitva Magyarországgal, mint az SHS állam hü polgárai, karöltve akarunk ebben az államban a többi nemzetiségekkel élni és azt kivánjuk, hogy biztositott jogaink szerint ne másodrendü polgárokként kezeljenek bennünket, hanem engedjenek részt venni az államügyek vezetésében is.

— Az opciós határidő eltelt. Mi ittmaradásunkkal tanujelét adtuk annak, hogy az SHS állam hüséges alattvalói maradunk. Mint magyarok itt akarunk dolgozni.

Habram Nándor, a sentai párt jegyzője beszél utána a néphez. Megindokolja, hogy miért szükséges a Magyar Párt szervezkedése, ismerteti az utódállamokban élő nemzeti kisebbségek helyzetét és helyes, célirányos munkára serkenti az egybegyülteket.

— Magyar testvéreim! — mondja Habram Nándor. — Pasič Nikola miniszterelnök felismerte annak óriási előnyét, ami a magyarság szervezkedéséből az SHS állam népére háramlik. Mi is részt fogunk venni az államügyek intézésében és meg fognak szünni a nézeteltérések és viszályok, ha mi magunk fogunk sérelmeinkre a parlamentben orvoslást keresni.

Lelkes éljenzés közepette kimondja a gyülés, hogy csatlakozik a martonosi Magyar Párthoz, felolvassák a megválasztott szervező-bizottság neveit és annak egyhangu elfogadása után bezárták az ülést.

Délután fél háromkor a martonosi katolikus kör nagytermében sok száz magyar polgár előtt nyitották meg az alakuló gyülést.

Tosič Milivoj jegyző a hatóság részéről mint ellenőrző közeg vett részt a gyülésen.

Dr. Keceli-Mészáros Ferenc és Habram Nándor itt is ismertetik a Magyar Párt célját és hosszabb, mély él általános helyesléssel találkozó beszédek elhangzása után megalakitják a martonosi Magyar Párt helyi szervezetét.

Megválasztották a kilencven tagu szervező-bizottságot, melynek tagjai a következők lettek:

Aszó Sándor, Bagi Lukács, Bajtai Károly, Bajtaj Pál, dr. Benedek István, Berényi János, Bjacs Illés, Biro István, ifjabb Biró József, Bodor Rudolf, Bosznai Illés, Bosznai Ferenc, Böröcz Károly, Böröcz Menyhért, Böröcz Sándor, Czalbert Feren, Csikós Ferenc, Csonka Antal, Csonka István, Dencs Antal, Dencs János, Dencs János id., Döringer Keresztély, Dukai Lukács Pál, Fábián Lajos, Fazekas Lukács, Fehér Menyhért, Gárgyián Vince, Gruick Mihály, Holló István, Horváth Fábián, Huszár János, Huszár Mihály, Huszár Pál, Huszvár Ádám, Huszvár Illés, Juhász János, Juhász Péter, Kéri Antal, Király Tamás, Kiss János, Kocsis János, Komjáti János, Koncz Dezső, Kovács Erneszt, Kovács János, Kovács József ifj., Kovács István, Kovács Ferenc, Kovács Lukács, Kovács Lukács, Kovács Mátyás, Magda Ferenc, Mélykuti István, Mészáros József, Mitvók András, Muki Mihály, Nagy Gábor, Nagy András István, Nagy Kálmán, Novák András, Papp János, Papp József, Szöllösi András, Szücs Imre, Telek István, Tóth János, Tóth István, Török András, Paschek József, Berpauer Sándor, Rövid István, Ruzsa Antal, Sáfrány Sándor, Sáfrány Antal, Sárkány Pál, Schwarcz Péter, Sebők Sándor, Seres Lukács, Simatovics János, Simrák Béla, Szabados Elek, Szabados János, Szalma Mihály, Szabó Ödön, Szarapka Miklós, Szarapka Pál, Szebenyi Dezső, Szebenyi Pál.

Az ülést Simrák Béla plébános beszéddel zárta be.

A moli Magyar Párt megalakulása.

Senta. Mol községben, a kaszinó helyiségeiben, tartotta az ottani magyarság nagygyülését, melyen elhatározták a Magyar Párt moli helyi szervezetének megalakitását. Elnökké Vida Pétert, alelnökké Mannheim Simont, titkárrá Bálizs Bélát választották. Ezenkivül ötventagu szervező-bizottságot alakitottak.

Hasfüzőket

orvosi rendelésre, füzőket, gyomorszoritót és melltartót legelegánsabb kivitelben készit, ugyszintén tisztitást és javitást elfogad

VIRÁG LEONTIN

Alexandrova-ulica 11. sz.

HIREK

— **A királyné Sentán.** Délelött 11 óra 40 perckor érkezett meg Mária királyné vonata Sentára, ahol a hatóságok és testületek, dr. Szpáics Koszta polgármesterrel az élükön, fogadták. A feldiszitett pályaudvar szorongásig megtelt az üdvözlő közönséggel. A tüzoltó-zenekar a vonat beérkezésekor a szerb nemzeti himnuszt játszotta. A polgármester szerb nyelven fogadta a királynét, majd dr. Szpáicsné diszes virágcsokrot nyujtott át Senta városa nevében. A királyné franciául válaszolt, amit hadsegéde tolmácsolt. Tizpercnyi ott-tartózkodás után, mely idö alatt többeket megszólitásával tüntetett ki, a királyné folytatta utazását.

— **Az angol királyi pár Brüsszelben.** Londonból jelentik: Az angol királyi pár május 1-én meglátogatja Brüsszelben a belga királyi párt.

— **Károlyi Mihály Romániába telepszik le?** A budapesti lapok jelentése szerint gróf Károlyi Mihály a román kormanytól tartózkodási engedélyt kért a román királyság területére. A budapesti lapoknak ez a jelentése minden alapot nélkülöz, mert értesülésünk szerint Károlyi Mihálynak, aki az SHS. királyság vendégszeretetét elvezi, nincs szándékában innen távozni.

— **A dunai államok konferenciája.** Bukarestből jelentik: A dunai államok konferenciája ma nyilt meg Bukarestben. A konferencián résztvesznek az SHS királyság, Magyarország, Németország, Csehország, Ausztria, Bulgária és Románia. Az értekezleten Popescu román első delegátus elnökol. A tanácskozások három napig tartnak. Az értekezlet foglalkozni fog a dunai hajózással, a Duna szabályozásával, a dunamenti postai és szikratávirósösszeköttetés berendezésével. Az értekezlet határozatait Pozsonyban, a nemzetközi Dunabizottság székhelyén ratifikálják.

— **A hajózási megállapodások ratifikálása.** Beogradból jelentik: Boskovits Máté, a párisi jóvátételi bizottság jugoszláv delegátusa ma ratifikálta a dunai hajózásra vonatkozó megállapodásokat. Ezek a megállapodások a szabad hajózásra vonatkozó pontokat tartalmazzák.

— **Békekongressus Londonban.** Hannoverből jelentik: Londdnban julius 25-től 29 ig békekongresszus lesz, amelyen az összes had viselt és semleges államok részt vesznek. A kongresszus előkészitő munkája már megkezdődött.

— **Egymillió munkás sztrájkol Angliában.** Angliából jelentik: Az angol ipari munkások 37 szakszervezete, a melynek háromszázezer tagja van, értesitették a munkaadók szövetségét, hogy ha a szénmunkások kizárását nem függesztik föl, sztrájkba lépnek. Erre a munkaadók azt válaszolták, hogy a szénmunkásokhoz csatlakozó többi munkásokat is kizárják. Időközben az angol kikötőmunkások is sztrájkba léptek. A sztrájkoló munkások száma egymillió. — Amerikában hatszázezer szénbányász lépett sztrájkba, mert nem teljesitették bérkövetelőseiket.

— **A sentai kereskedősegédek bérmozgalma.** Sentáról jelentik, hogy az oltani kereskedősegédek vasárnap gyülést tartottak, melyen elhatározták, hogy 20—60 százalékos fizetésemelés elérése végett mozgalmat indítanak. Azt kivánják továbbá, hogy a kereskedők üzleteikben nőket ne alkalmazzanak.

— **Popov—Karakas hangversenye.** A mult hónap 25-én megtartott Popov—Karakas hangversenye élénken él a suboticai müvészet kedvelő közönség emlékezetében. Amint értesülünk, a két müvész közkivánatra április 5-én a Városi szinházban megismétli a hangversenyt. Az április 5-iki estély programjában az orosz számokon kivül magyar és német dalok is szerepelnek. Jegyek a Jedinstvo és a Vig könyvkereskedésben kaphatók.

— **Mattyasovszky volt budapesti főkapitányt elitélték.** Budapestről jelentik: A budapesti büntető járásbiróságon ma hirdették ki a Mattyasovszky—Viczián-perben az itéletet. Bünösnek mondották ki Mattyasovszky volt főkapitányt hatóság elötti rágalmazás vétségében és ezért hatezer korona pénzbüntetésre itélte, az itélet végrehajtását azonban a büntető novella első szakasza alapján felfüggesztette.

— **Románia fizetni akarja adósságait.** Bukarestből jelentik: A román pénzügyminiszter jelentést küldött Párisba a román állam adósságairól. Bejelentette, hogy Románia eleget fog tenni valamennyi kötelezettségének.

— **A magyar kormány kiadta a választó-kerületekről szóló rendeletet.** Budapestről jelentik: A magyar kormány végre kiadta a kerületi beosztásról szóló rendeletet. A rendelet értelmében Budapest 22 választókerületéből három választókerületet alakitanak. Szabadka II. választókerületének Tompa, Kelebja és Felső-Csikéria községeiből Tompa székhellyel külön választókerületet alkotnak. A rendelet 25 uj választókerületet kreál.

— **Már keresik Lenin utódját.** A »Südslavische Korrespondenz« moszkvai értesülése szerint ottani szovjetkörökben már azzal foglalkoznak, hogy ki legyen Lenin utódja. Lenin állapota nagyon aggasztó. Az utód személyében eddig nem tudtak megállapodni.

— **Alexander Bernátot is elbocsájtották.** Budapestről jelentik: A közoktatásügyi miniszter Beke Manó után most Alexander Bernátot, a világhirü magyar filozófust is elbocsátotta az egyetem szolgálatából.

— **Ujabb földrengések Beogradban.** Beogradbol jelentik: Tegnap délután ujabb földrengések voltak. Az első lökést, amely körülbelül 15 másodpercig tartott, 5 óra után erősebb lökés követte. A földrengések semmi kárt nem okoztak.

(*) **Füzökülönlegességek** Dimitrijevič Juliskánál Subotica, Skotus Viatora-ulica 10. Főpostától 4-ik ház.

— **A budapesti antant-bizottságok befejezték működésüket.** Budapestről jelentik: A Budapesten székelő antant katonai ellenőrző-bizottság tagjainak fele befejezte működését és vasárnap már el is hagyja a magyar fővárost. A Zuccari olasz tábornok vezetése alatt álló bizottság is egy két hónapon belül befejezi működését és ugyancsak vasárnap feloszlik a repülőgépgyártást ellenőrző bizottság is.

— **A cseh sajtó a fascisták ellen.** A Cseskoslovenskaja Respublika cimü lap erélyes hangon visszautasitja a beogradi Tribunának azt az állitását, hogy Prágában propaganda folyik a fascisták érdekében. A lap felhivja a beogradi figyelmét arra, hogy a csehszlovák sajtó mindig tiltakozott a fascista terror ellen és sohasem támogatott semmi ilyen vagy ehhez hasonló irányt.

— **Eljegyzés.** Sztantits Rózsika urleányt, a Prva Hrvatska Stedionica tisztviselőnőjét, eljegyezte Bénis Simon, a Közgazdasági Bank rt. tisztviselője.

(*) **Heumann—Lányi-hangverseny Sentán.** Heumann Rózsa énekesnő és Lányi Ernö zongoraművész vasárnap, április 9-én, Sentán, a Royal-szálló nagytermében, tartják együttes hangversenyüket. Az a nagy és osztatlan siker, mely a két müvésznek legutóbbi sombori hangversenye alkalmával is megnyilvánult, minden tekintetben jogosulttá teszi a sentai közönségnek azt a nagy érdeklődését, mely a koncert iránt már előre is megnyilvánul.

— **Tizenhatesztendős apagyilkos leány.** Berlinből táviratozzák: Stoll Kaethet, aki alig mult el tizenhat esztendős, tegnap letartóztatták, mert arzént kevert apja ételébe. Az apa rövid kinlódás után meghalt.

(*) **Felhivás a szőlősgazdákhoz.** A szőlősgazdákhoz felhivást intézett a délszláv szőlősgazdák országos egyesületének maribori elökészitő bizottsága, amelyben felszólitja öket általános szervezkedésre, hogy az érdekeiket ezzel biztositsák és hogy a szőlőtermelést az uj helyzetnek megfelelően müveljék. A felhivás fölkéri a szőlősgazdákat, hogy helyi egyesületekbe tömörüljenek. A szőlősgazdák szervezkedési ügyével Mihajló Hell Bela-Crkván foglalkozik a Vajdaságban, aki a hozzáforduló érdeklődöknek levében ad felvilágositást. A szőlősgazdák országos egyesületének alapszabályait egy dinár ellenében a Glavni Savez Jugoslavenskih Vinogradara Mariborban megküldi.

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroska-féle ház.

(*) **A Városi kávéház tulajdonosai** szives értésére adják a mélyen tisztelt vendégeiknek, hogy kényelmüket keresve, a kávéházba bevezették az interurbán beszélgetést. 2g74

(*) **Keresek megvételre** használt jugoszláv bélyegeket minden mennyiségben a legmagasabb árban. Hoffmann Subotica, Harambasicseva-ul. 12. Posta fiók R. 1999

(*) **Állatorvosok és gazdálkodók figyelmébe!** Biztos hatásu védőoltóanyagokat és gyógyitó szérumokat, ugymint: sertészvész, lépfene, sertésorbánc, baromfikolera, vérhas, mirigykór és minden más fertőző betegség ellen, valamint egér-irtót termel és szállit a hJugoslavenski serum zavod d. dh. Zagreb, Bienička cesta 21. Tel. 14—45. Sürgönycim: »SERUM«. Tanácsadás, diagnózis, laboratóriumi vizsgálat dijmentes. 1881

(*) **Emésztési zavarok.** A budapesti egyetem belorvosi klinikájának tudományos jelentéséből kitünik, hogy a »Ferenc József« keserüvíz nagyon megbizható hashajtó. 611

SPORT

Sloga—SzTC 4 : 1 (3 : 0). A nagy szélben és zuhogó esőben megtartott mérkőzésen egyik csapat sem játszotta ki rendes formáját. Az SzTC különösen indiszponáltan és kedvetlenül játszott. A Sloga csatársora dicséretreméltó agilitással és ambicióval küzdött. Biró Csajághy volt.

A Bácska—Concordia mérkőzés a rossz idő miat elmaradt.

A budapesti mérkőzések Károly exkirály halála miatt elrendelt országos gyász következtében elmaradtak.

A MAC országuti versenye. Budapestről jelentik: Szombaton délután a MAC országuti versenyt rendezett a Margitszigeten. A tizkilométeres versenyt 36 perc 59 mp. alatt Zöllner Dezső (MAC) nyerte meg, második Krausz Béla (Egyetértés), harmadik Hartay (ESC) lett.

Beograd és Bukarest. A beográdi sportkörökben sokat beszélnek arról a a tervről, amelyet a jugoszláv sportfényezők vetettek fel és amely szerint Beograd válogatott csapata április 9-én játszana Bukarest reprezentativ legénységével. Az érdekes tervet állitólag már mindkét részről elfogadták, ugy hogy a jövő vasárnap összeméré erejét a két főváros legjobb tizenegyje.

A magyar uszók Münchenben. A MAFC uszógárdája tegnap Münchenben állt starthoz. A magyar uszók müncheni szerepléséről még eddig semmi hir nem érkezett.

A novisadi mérkőzések a nagy esőzések miatt elmaradtak. A pályák ugyanis olyan állapotban vannak, hogy azokon sehogy sem lehetett a bajnoki mérkőzéseket lebonyolitani.

Rossz idő miatt nem engedélyezett mérkőzés. Vasárnap délután kellett volna a Suboticai Sport csapatának Novi-Vrbason az ottani Sport Clubbal barátságos labdarugómérkőzést tartani. A mérkőzést a hatóságoknál idejében bejelentették és a Sport csapata Suboticáról el is utazott Vrbaszra, azonban a mérkőzést nem tarthatták meg, minthogy azt dr. Jelics főszolgabiró a rossz időjárásra való hivatkozással nem engedélyezte.

SZANATORIUM Dr. HEISZLER
sebészi-, bel-, női-, idegbetegek részére
Külön fizikotherepiás osztály
Telefon 4-06. SUBOTICA

A legdivatosabb halcsontnélküli, bebujós, gummibetétes füzők és melltartók eredeti modellek után a legfinomabb kivitelben készülnek **Steinné Schäffer Margitnál** Suboticán, Karadžićeva-ul. 7. (Bárány szálló melletti utca).

REGÉNY.

Az ezerarcu ember

I. FEJEZET.

Az ellopott 25 millió.

Alig hagyta el az autó Cumberlandot, egy éles kanyarulatnál kiugrott a kocsiból és visszatért a városba, az első borbélynál levétette szakállát, a másodiknál haját nyiratta le, a harmadiknál erös pokolkő-oldattal szürkére festette haját, egy üzletben porköppenyt és sapkát vásárolt és az első gyorsvonattal Newyorkba utazott.

Most átment a Broadwayn, hogy Hobokenbe jusson, hol egy alkalmas hajót vélt találni, mellyel Hamburgba utazhatik. A viteldij megfizetésére azonban semmi kedvet nem érzett.

Megállt egy hirdető-oszlop előtt, melyen egy sárga plakát világitott: az ő körözőlevele volt! Mosolyogva olvasta s bensö gyönyörüséggel nézte mellékelt szakállas arcképét.

»Kétezer dollár jutalom«, ez állt ott vastag betükkel.

—Ugy hiszem, ez kissé kevés, — mormogta sértődötten.

A körözö-levelet Bobby Dodd szignálta.

Ekkor biciklin rohanva jött egy rendőr, kezében enyves fazékkal. A hirdető-oszlop előtt megállt, az ecsetet végighuzta Péter szakállán és egy vörös papirost ragasztott rajta keresztül. — Anélkül, hogy körülnézett volna, tovább rohant a rendőr a legközelebbi oszlophoz.

Péter Voss ámulva olvasta a szavakat, melyek a vörös cédulán voltak: »A szökevény nem hord szakállt, haját szürkére festette, sárga porköpenyt és sárga autósapkát visel«.

— Kezd a helyzet veszedelmes lenni, — gondolta Péter, beugrott a legközelebbi bérkocsiba s a kocsisnak odaszólt:

— Hajtson a Broadwayn lefelé.

Elsösorban a sárga köpenyt vetette le s összehajtogatva maga mellé tette. A legközelebbi nagy étteremnél megállitotta a kocsit és az egyik ajón eltünt, hogy két perccel késöbb a másikon sötétkék sapkával a fején kijöjjön. A kocsit otthagyta, gondolván, a kocsis ki lesz elégitve a sárga porköppennyel.

Nemsokára a Bovery forgatagában ballagott Voss; egy borbélynál barna hajfestéket vett és egy kis szállóban szobát bérelt. Itt akarta visszanyerni hajának eredeti szinét, de ez bizony nem sikerült. Miután egy negyed óráig kente-fente a haját, ez a legöröbb vörös szinben tündökölt a tükörben.

Nem csoda, mert a festék valódi amerikai márka volt.

— Igy is jó, — szólt s távozott a szállóból.

Vörös haja, bár egész rövidre volt nyirva, általános feltünést keltett s ő ennek csak örvendett.

Most nyugodtan nevethetett a vörös cédulán, mely a sárga körözö-levélre volt ragasztva.

A Hudson partján csatangolt fel és alá kényelmesen, mint egy állásnélküli matróz, a dokkok hosszában. Minden bejáratnál két rendör állott.

A Hamburg—Amerika-vonal dokkjánál megállt és olvasta a hajólistát. Holnap reggel megy tengerre a »Pennsylvania«. Ott áll a hatalmas, biztos alkotmány, melyen már megtette egyszer az utat, mint matróz Hamburgig.

— Ez jó lesz! — gondolta, mialatt tekintete egy sárga plakátra esett, ugyancsak az ő körözö-levelére, melyre a biciklis rendör most ragasztotta az ismert piros cédulát.

A két rendör, kik a bejáratot öriztek, siettek a plakát tanulmányozására, anélkül azonban, hogy a bejáratot szem elöl hagyták volna. Aki a hajóra akart menni, feltartóztatták s irgalom nélkül vissza kellett mennie, ha nem tudta magát kellöen igazolni.

Péterrel tréfáltak, ki odaállott velük szembe, mintha várna valakit. Hajának vörössége egyenesen törvénybe ütöző volt.

Voss Péter már-már azon volt, hogy a rendőrök jó hangulatát kihasználva, besurran a hajóra. De ekkor egy kis fehér kocsi állott meg a bejárás elött, melyen egy szokatlanul hosszu böröndd feküdt.

Személypodgyász a »Pennsylvániára« Londonba a Metropol Varieté cimére, ez állt a ráragasztott cédulán és még nagyobb betükkel volt ráfestve a láda mind a négy oldalára:

Vigyázat! — Törékeny! — Üvegnemü!

— Ha ebben a ládában fekhetnék, — gondolta Voss Péter és gyöngéd tekintettel vizsgálgatta mind a négy oldalát.

A kocsis, aki a ládát hozta, nyugodtan ülve maradt a bakon. Ekkor egy ember ugrott a hidra s a hajóra akart menni, de e percben négy markos kéz megragadta. Mert ez az ember nemcsak sárga porköpenyt, sárga autósapkát, de még szürkés hajat is viselt. — Olyan volt, mint egy vándorszinész. Borzasztóan dühöngött és Murrel Franknak mondta magát s hogy a londoni Metropol Varietéhoz van szerzödtetve mint zsonglör.

Arca némi hasonlatosságot mutatott Voss Péter arcképével, különösen a homlok és a szemek táján. A rendőrök szentül meg voltak győződve, hogy a milliók tolvaját fogták el. Szerencsétlenségére jegye sem volt, szemtelenül azt állitotta, hogy még az ügynökségnél van.

El kellet mennie a rendőrségre.

— Mindjárt vissza jövök, — szólt a kocsishoz — jól vigyázzon a ládára, igen törékeny szinházi kellékek vannak benne.

Az egyik rendőr elvezette, a másik megkettöztetett figyelemmel örködött.

Nemsokára hatot ütött az óra, a dokkmunkások özönlöttek ki és be, Voss Péter most megkisérelhette volna a hajóra surranni, de nem ért volna semmit, mert nem volt jegye.

De remélhette, hogy a négyszáz ember között, kik a hajón alkalmazva voltak, talál a régi idökböl ismerőst.

Ezért hát ott maradt és várakozott.

Nemsokára három markos matróz lépett a nagy ládához egy még idösebb aliszt vezetésével. Ez utóbbi nagyon megtetszett Vossnak.

— Gyorsabban, — orditott a negyedik matrózra, aki igen kényelmesen sétált elöre. — Te nyavalyás hollandus, olyant rugok beléd, hogy tizenhat csomót csuszol a hasadon óránként.

— Ez a bácsi az énbarátom lesz, — gondolá Péter és hozzá lépett.

Vén hólyag! — köszöntötte öt. — Jó napot földi, hiszen mi ismerjük egymást.

— Én ugyan nem ismerlek, — felelte a hajós, — nagyon is vörös a hajad.

— Nem tesz semmit, — felelt Voss, — ha eljösz ma este velem Coney Islandra, megvendégellek.

— Az más, — mondá a hajós és kezet fogott Péterrel. — Csak ezt az ördöngös ládát vitetem a fedélzetre, üvegnemü van benne.

Voss Péter visszavonult.

— Rajta! — rendelkezett a hajós — nagyon ügyeljetek, mert rosszul jártok, ha baj lesz!

E pillanatban érkezett vissza Murrel Frank, a láda tulajdonosa. Bebizonyitotta egy közel lakó kollégájával, hogy nem azonos Voss Péterrel.

— Vigyázat, nem felforditani, — orditott kétségbeesve. — Vigyék a ládát a kabinomba!

— Hányas számu kabin az öné? — kérdezte a hajós.

De Murrel nem tudta megmondani, mert a jegye még mindég az ügynökségen volt.

— Akkor a podgyászkamrába viszszük s ön holnap a kabinjába vitetheti.

Pár perc mulva eltünt a hatalmas láda, a podgyászraktár bejáróján. Murrel Frank személyesen megnézte, hol és hogyan fekszik a láda, a hajósnak jó borravalót adott s ismét lejött a fedélzetről, miközben a két rendőrt megvető pillantással mérte végig.

— Mégis kivánczi vagyok, eljön-e? — gondolkozott Voss és várt.

A hajós csakugyan megjelent, szépen kicsinositva.

— Na, hozzáfoghatunk, — gondolta Péter.

— Annyit mondhatok, vigyázz magadra, ha valami célod van, velem nem sokra mégy! Ugy odavágok, hogy felfordulsz!

— De, bajtárs, — szólt Péter sértődötten, — hát ugy nézek én ki?

— Csak lassan, — szólt közbe a másik, — a hajad ugyan vörös, de a pofád becsületes. Emlékeztetsz egy régi barátomra, akivel egyszer együtt utaztam. Ennek köszönheted, hogy elfogadtam hivásodat, mert akárkivel bizony nem megyek.

Nemsokára Coney Islandon voltak és Voss Péter fizetett. Felültek az óriás kerékre, a hullám-vasutra, minden mulatságot végigpróbáltak. Egy szóval: fényesen mulattak. Végül egy zsufolt tánchelyiségből kidobták öket.

— Éppen ugy, mint St. Pauliban, — szólt nevetve a hajós s a közeli bar felé vette utját, egy kis italra.

(Folytatjuk.)

Sakk

Rovatvezető: **Maróczy Géza**

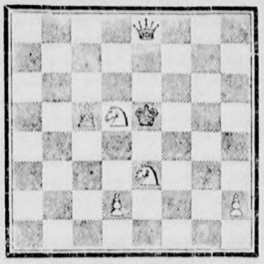

23. számu föladvány.

Reichert W.-tól.

Sötét: Ke5 (1).

Világos: Ke8; Bc5; Hd5 és e3; gy: d2 és h2 (6).

Világos indul és három lépésre mattot ad.

Megfejtések:

A 32. számu föladvány megfejtése: 1. Fd5—f7!

33. számu játszma.

Játszották a pöstyéni mesterversenyen 1913 junius hó 4-én.

Világos: Breyer	Sötét: Lowtzki
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5—a4	Hg8—f6
5. elsáncol	d7—d6
6. Bf1—eg	. . . . .

Szokásosabb azonnal d2—d4.

6.	b7—b5
7. Fa4—b3	Hc6—a5
8. d2—dg	e5×dg?

Hiba, előbb a futót kellett cserélni, érdekes mily gyorsan összeomik sötét hadállása.

9. e4—e5!	d6×e5
10. Hf3×e5	Fc8—e6
11. He5×f7!	Ke8×f7
1g. Fb3×e6×	Kf7—e8
13. Fe6—d5×	Ff8—e7
14. Fd5×a8	. . . . .

Sötét keserü szemrehányásokat tehetett önmagának, hogy a 8. lépésben nem cserélte le ezt a futót.

14.	Vd8×a8
15. Vd1×d4	Bh8×f8

Itt is jobb volt Ha5—c6, a tett lépésre világos két könnyü tisztet nyer bástyájáért s igy végeredményben egy tiszttel marad előnyben.

16. Be1×e7+	Ke8×e7
17. Vd4—b5+	Ke7—f7
18. Vb4×a5	Kf7—g8
19. Fc1—e3	c7—c5
20. Hb1—d2	. . . . .

A gyalogos nem volt üthető Va8—d5! miatt.

20.	Hf6—g4
21. Fe3×c5	Va8—b8
22. Hd2—f1	Bf8—f5
23. Ba1—d1!	Gg8—f7
24. Ba1—d7+	sötét föladta

Nobody Nobody Nobody Nobody Nobody Nobody NOBODY

6—7—8—9
KORZÓ MOZI
NOBODY

Nobody Nobody Nobody Nobody Nobody Nobody NOBODY

SAVA D. D.

za uvoz i izvoz Zagreb.

Sürgönycím: „SAVA" Telefon: 2429, 77 és 10 szám.

Fióküzletek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Trieszt, Wien.

Kirendeltségek: Bjelover, Kula, Novisad, Vršac.

Vesz és elad mindennemü gabonát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatárut nagyban.

A vrbovskoi gyufagyár és a Narodna malom és Agrár ipari r. t.-hoz tartozó malmok vezérképviselője egész SHS állam területére. 203

Raktáron fekvő zománcozott

öntöttvasedény

(fekete-fehér és kék-fehér szinben) minden nagyság és mennyiségben, eredeti gyári áron, zománcozott lemezedény, gyári áron „Sterling" csapágyfém,

horganyzott vaslemez

(0·5 és 0·6 m/m méret és 16, 18, 20-as tetőlemez) rézmozsár, takaréktűzhelyek és egyéb vas- és fémáru csakis viszonteladóknak

Gerő Imre, Novisad

azelőtt Vermes és Gerő

Željeznička-ulica 66. — Telefon interurbán 311.

Sürgönycím: GERŐMETAL.

Kérjen részletes árajánlatot!

Értesítés.

Jelenteni kivánom, hogy bevásárlási utamról hazatértem, miért is felhivom az igen tisztelt hölgyek figyelmét dus választékú, modern façonu kalapjaimra. Kalapjaim vételkényszer nélkül megtekinthetők.

Tisztelettel

Schwimmer Nelly

2096 kalapdiva-tárus Vel.-Kikinda.

GILETTE

és mindennemü önborotváló késeket felelősség mellett a legujabb rendszerü motorikus üzemre berendezett gépen 3 K-ért azonnal ujjá köszörülök.

DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS, SUBOTICA.

Vidéki rendelőimet kérem a késeiket ajánlott levélben beküldeni 2436 c

SZÉKELY A.

férfiszabó üzletében (Halpiac) készülnek a legelegánsabb férfi és gyermekruhák mérték után a legolcsóbb áron.

Egész nap van olvasnivalója

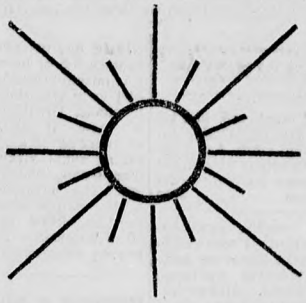

ha megveszi egy dinárért a Bácsmegyei Naplót

Egészséges

vetőbükköny kapható muharmag

Mayer Bélánál Subotica

gabona és terménybizományos

Kral Alexandar-ulica 4

Telefon 621.

SZÉNA

KUKORICA és KORPA

a legolcsóbb napi áron kapható

KERTÉSZ-DÉCSEI

sárakárában Vilsonova ul., Taussig-ház

Telefon 172. — Telefon 172. 2175

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETES

D-O-B-O-Z-O-K

irkák, noteszok, mindenféle üzleti könyvek és raszterok izléses kivitelben, JUTÁNYOS ÁRBAN készülnek

FISCHER ERNŐ

doboz- és üzleti könyvek gyárában Kraljevićeva-ul. 26. (Saját ház.) Felvételi iroda: Pašićeva-ul. 9. Telefon 62.

NEUJAHR ÁGOSTON

ÉPITÉSZ IRODÁJA

NOVISAD,

JEVREJSKA-(FUTAKI) UL. 9. I. EM. TELEFON 316.

Kaphatók nagyban és kicsinyben mindenféle **hentesáruk** és különféle nyershusok. Vidéki megrendelések is elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek **Korhecz Gyula** villanyerőre berendezett hentesárugyárában Subotica, Főtér (Hitelbank palotában). — — — 1795

VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT

ZWIRSITZ KÁROLY

Telefon 250. SOMBOR Pariška ul. 2210

Ganz-féle árammérők, motorok dinamók és transformátorok vojvodinai kizárólagos képviselete és lerakata. Bármely feszültségü motorok, dinamók és árammérők azonnal raktárról kaphatók.

a Magyar fém- és lámpaárugyár vojvodinai kizárólagos vezérképviselete és lerakata.

WEITZENFELD és TSA

SUBOTICA oooooo TELEFON 190.

Iroda: Városi bérpalota. Kötélgyár: Sentai-put.

Alapitva 1902. oooooo Táviratcim: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócokat, tüzoltó és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindennemü házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

Alkalmi vétel! 2165

ELKÖLTÖZÉS MIATT ELADÓ:

1 komplett, modern palisander ebédlő,
1 komplett világos kőris hálószoba,
1 komplett fehér festett vendéghálóó,
1 darab „Eszterházi" hajtókocsi,
1 db. kis dinamó 12 lámpa világitására
és nagymennyiségü őrölt paprika.

TÖRTELY MIHÁLY

fakereskedő Horgos.

Ponyvák és zsákok Rein Izsó Sombor

Weidinger palota. — Kérjen árajánlatot. — Telefon: Iroda 133. — Telefon: Lakás 106.

Korzó Mozi

Április hó 3—5-ig hétfőtől—szerdáig

Lucy Doraine és Alfons Frieland idei szenzációja

Egy asszony aki ölt

Dráma 5 fő vonásban.

VARRÓGÉPEK,

kerékpárok, kötőgépek és ezek részei legjutányosabb árban kaphatók nagyban FORGÁCS UENÓ cégnél NOVISAD. 2197

HUSVÉTI PARFÖMÖK

és egyéb toalettcikkek LEGOLCSÓBBAN

Lackner Drogeriában

Subotica a Hotel Nationallal szemben.

Legjobb és legmodernebb az eredeti

VIKTORIA „MUNDLOS"

VARRÓGÉPEK. Vezérképviselet Szerbia, Bánát, Bácska és Szerémmegyére:

I. K. PANIĆ

kereskedelmi és ügynökségi vállalata BEOGRAD, Knjeg. Ljubica broj 9. 1693

Bevásárlási

utamról visszatérve, tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy a legujabb

tavaszi modellek

megérkeztek, melyek üzletemben megtekinthetők.

HEGYI női confectio áruház

1214 SUBOTICA, ALEXANDROVA ULICA.

Aksentijević és Fixmann

hirlap erjesztő és hirdetővállalat BEOGRAD, Kralja Milana ul. 44.

Folyószámla a Prágai hitelbank beográdi fiókjánál. Telefonszám 2222. — Postafiók 176. sz.

1914

Az összes beográdi lapok képviselői. Az összes bánáti, bácskai,ószerbiai és horvát lapok képviselői. Összeköttetés a nemesebb külföldi sajtóvállalatokkal

A „Bácsmegyei Napló" beográdi főmegbizottjai.

Vállalnak mindennemü hirdetések közlését **eredeti kiadóhivatali árakon.** Csoporthirdetéseknél még ebből is engedmény. Szempontjaink **a hirdetők érdeke** és ezért ajánlunk megfelelő publicitással rendelkező lapot, megfelelőhelyen megjelenőt és megfelelő — — irányu lapot. — —

Kérjen részletes áraiánlatot!

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetési ügyekben felvilágositást. Apróhirdetés egy szó 2 K, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K.

Apróhirdetéseket felvesz: Subotican a kiadóhivatal, Alexandra-ulica, Leibach-ház és Schlanger hirlapárusda a vasuti park mellett. Vidéken valamennyi főelárusitónk. - Előfizetési díj havonkint 30 din., negyedévre 90 din

FOGLALKOZÁS

Irodai munkaerő, ki a kiszolgálást is vállalja, továbbá egy kifutó fiu, vagy leány felvétetik Heumann Mór könyv- és papirkereskedésében. 2160

Utazó komoly, szakképzett rövid-divat iruszakmából Bácska-Bánátban kitünően bevezetve elsőrangu állást keres. Ajánlatokat „Álláscsere" jeligén a kiadó továbbit. 2211

Bolti szolga keresteti azonnali belépésre. 15—16 éves fiu is megfelel. Cim a kiadóban. 2291

Eladó egy tűzcsőves kazánnak 6·5 m hosszu és 9 cm átmérőjü tűzcsöve, mely olaj vagy viztartálynak is alkalmas. Továbbá 100 drb majdnem uj tűzrostarud, valamint egyéb kazánalkatrészek mint: vizálló üveg, manométer, biztositó szelepek stb., ugyszintén 3 drb alighasznált 50 mm-es kender hajtókötél egenként 26 m hosszal. — Zombolj község villamosmüve. 2198

Irógépek uj szerb, vagy magyar Courier gyári áron, használt Remington, Adler, Smithpremier, szerb-magyar, amerikai gépek 1500 dinártól kaphatók Tel sch Gáspárnál Sombor. 2148

Sok pénzt takarit meg ha férfiruháit

Husvéth István

kelmefestő és vegytisztitógyárában tisztittatja vagy festeti

Sombor

kéktestő gyárától kéjen mintát és ajánlatot. III

Egy érettségizett gyakornok és egy gépirókisasszony felvétetik. Szerbül tudók előnyben részesülnek. Schor-bank Subotica. 2201

VÉTEL-ELADÁS

12 HP négyhengeres benzinmotor eladó. Alkalmas motorcsónak, autó vagy dinamó meghajtásra. Érdeklődni Palásty István Stara Kanizsa. Danijanics-ul. 3. Ugyanott vételre keresek 10—12 HP szivógázmotort. 2164

20 HP Hoffmeister-féle — félstabil gőzgép kondenzátorral fürészpor-fűtésre berendezve, 30 HP szivógázmotor, 2 darab 2-2 karu faaprító balta és 3 körfűrész eladó. Vujkovics J. és Társa fűrésztelep Subotica 2176

Hofherr-féle, 8-as láncos magánjáró garnitura, Hofher-féle 10 éves gyürüs cséplővel és láncos magánjáró 28 éves kazánnal eladó. Bata Károly Stara Kanizsa. 2149

Egy jókarban lévő négy lóerős benzin motor eladó Bálits Péternél, Bezdán Kolut utcza. 2067

Francia Hajfestő fekete és barna szinben, minden más festőszer feleslegessé válik. Ára 40 korona. Kaptó Illés gyógytarban a fő posta átellenében

Fű, vetemény és virágmag legolcsóbban beszerezhető Balog Lina virágüzletében. 2157

Egyjáratu darálómalom 16 lóerejü szivógázmotorral, teljes felszereléssel eladó. Molnár Mihály és testvére Žednik. 2215

Bérbeadó kukorica alá szántóföld azonnalra — lánconként is. Cim a kiadóban. 1793

Paplankészitést, valamint régi paplanuk áthuzását vállalja Csányi Károlyné paplankészitő Subotica, Sienkievićeva ul. 19. 2049

Lifka Mozi

Április hó 3—5-ig, hétfőtől—szerdáig

Az ördög cimborái

Detektivtörténet 5 felvonásban.

Főszereplő Max Landa és Hanni Weisse.

Kirakat rendező

és egy idősebb segéd a textil szakmában szerb, magyar, német nyelvismerettel azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok:

DEUTSCH és POLACSEK

céghez, SOMBOR, intézendők. 1275

Izléses szép **öltönyök, felöltők**

készülnek legujabb divat szerint

BÓZSÓ VINCZE

férfi divatszabó, Subotica, Preradovićeva ul. 12. 2249

Legolcsóbb beszerzési forrás kereskedőknek és kefekötőknek. Jugoszlávia első és legnagyobb

KEFEÁRUGYÁRA

WEISZ JENŐ, SUBOTICA

Tolstojeva-ulica.

Ajánl kefét, meszelőt, ecsetet, tapfert, seprőt és minden e szakmába vágó kész árut és nyersanyagot, mindenféle kefefát és meszelőnyelet a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árakon. Kérjen árjegyzéket és mintaküldeményt.

HUSVÉTI PARFÜMÖK

nagyban és kicsiben legolcsóbban kaphatók

Kaics Péter illatszertárában

Subotica, B. Rudics-u. 1819

Üvegcsiszolás, Tükörboritás, Müüvegezés. Foltos tükröket garancia mellett javit

„Vitrum" Novisad

Futoska ulica 106. 2023

ĆUKOVIĆ és TÁRSA

BEOGRAD, GRAČANIČKA ULICA BROJ 12.

NAGY VÁLASZTÉK

tavaszi kézmüáru és textiláruk és férfiruha szövetekben.

ELADÁS CSAK NAGYBAN

1770

szerkesztésért felelős SZTIPICS LAZAR főszerkesztő. Nyomtatott a kiadótulajdonos Minerva tőzsdei Lap- és Bácsmegyei Napló Nyomda és Lapkiadó R.-T. kőtárgépében Subotican